

การเปิดรับข่าวสาร การสื่อสารในครอบครัว
และการตัดสินใจในครอบครัวของคู่สามีภรรยา

นางสาวอัชฌ์นิภรณ์ นิลอรุณ

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-334-915-4

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

29 ๓.ค. 2546

I1918A69A

**MEDIA EXPOSURE, FAMILY COMMUNICATION
AND FAMILY DECISION MAKING OF THE COUPLES**

Miss Atchaneeporn Nin-Aroon

**สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Development Communication**

Department of Public Relations

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-334-915-4

อัครนิพนธ์ นิลอรุณ : การเปิดรับข่าวสาร การสื่อสารในครอบครัว และการตัดสินใจในครอบครัว
ของคู่สามีภรรยา (MEDIA EXPOSURE, FAMILY COMMUNICATION AND FAMILY
DECISION MAKING OF THE COUPLES) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ธนาดี บุญลือ, 159 หน้า.
ISBN 974-334-915-4.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสาร รูปแบบการสื่อสาร และการตัดสินใจใน
ครอบครัวของคู่สามีภรรยาที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน โดยเป็นสามีและ
ภรรยา กลุ่มละ 200 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บข้อมูล ประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม
สำเร็จรูป SPSS นำเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ แสดงค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการหาค่าสถิติแบบ
t-test One way ANOVA และการหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีการของ
Scheffe'

ผลการวิจัยพบว่า

1. การเปิดรับข่าวสารของคู่สามีภรรยาโดยรวมจากสื่อบุคคลและสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ
รูปแบบการสื่อสารในครอบครัวทั้งแบบปิด แบบเปิด และแบบปล่อย โดยพบว่ามีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ กับรูปแบบ
การสื่อสารในครอบครัวแบบปิด มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบเปิด และระดับต่ำ
มาก กับรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบปล่อย
2. การเปิดรับข่าวสารทั่วไปของคู่สามีภรรยาที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจในครอบครัว โดยมีความ
สัมพันธ์กับสื่อบุคคลทุกประเภทในเชิงบวกและเป็นไปในทิศทางเดียวกันในระดับต่ำถึงต่ำมาก ข่าวสารจากสื่อมวลชน
ประเภทวิทยุไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจ ส่วนสื่อมวลชนประเภทอื่นมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจในทิศทาง
เดียวกัน และมีความสัมพันธ์ระดับต่ำมาก การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับครอบครัวกับการตัดสินใจในครอบครัวมีการเปิดรับ
ข่าวสารจากสื่อบุคคลทุกประเภท โดยมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของคู่สามีภรรยาเป็นไปในทิศทางเดียวกันในระดับ
ต่ำถึงต่ำมาก
3. รูปแบบการสื่อสารในครอบครัวมีความสัมพันธ์เชิงบวก กับการตัดสินใจในครอบครัวของคู่สามี
ภรรยาแบบปิดในระดับต่ำมาก แบบเปิดในระดับต่ำ และแบบปล่อยในระดับต่ำมาก
4. คู่สามีภรรยาที่มีลักษณะทางประชากรต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารทั่วไป และข่าวสารเกี่ยวกับ
ครอบครัวแตกต่างกันตามสถานภาพความเป็นสามีภรรยา ระยะเวลาในการสมรส และจำนวนคนในครอบครัว ลักษณะ
ทางประชากร
5. คู่สามีภรรยาที่มีลักษณะทางประชากรต่างกัน มีรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวต่างกันตามสถานภาพ
ความเป็นสามีภรรยา อายุ ระยะเวลาการสมรสและระดับการศึกษา
6. คู่สามีภรรยาที่มีลักษณะทางประชากรต่างกัน มีการตัดสินใจในครอบครัวต่างกันตามสถานภาพ
ความเป็นสามีภรรยาและระดับการศึกษา

ภาควิชา..... การประชาสัมพันธ์.....

สาขาวิชา..... นิเทศศาสตร์พัฒนาการ.....

ปีการศึกษา..... 2542.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

3972463428 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD: MEDIA EXPOSURE / FAMILY COMMUNICATION / DECISION MAKING / COUPLES

ATCHANEEPORN NIN-AROON : MEDIA EXPOSURE, FAMILY COMMUNICATION
AND FAMILY DECISION MAKING OF THE COUPLES. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF.
THANAWADEE BOONLUE, Ph.D. 159 pp. ISBN 974-334-915-4.

The objective of this research is to study media exposure, family communication and family decision making of the couples in Bangkok. Questionnaire was used to collect data from 200 husbands and 200 wives (400 subjects in total) which were randomly selected. Percentage, means, t-test, Pearson's Product Moment Correlation Coefficient and One way ANOVA were used to analyze data through SPSS/PC Computer program.

Findings :

1. Information exposure of the couples through both interpersonal contact and mass media was positively correlated with communication patterns in closed family system, open family system, and random family system. The correlation is small in closed family system, moderate in open system and very small in random family system.

2. Exposure to general information and family matters of the couples was positively correlated with family decision making. The correlation with all types of interpersonal media was relatively small. Exposure to radio was not related to family decision making. The correlation of all types of mass media with the couples decision making was small to very small.

3. Types of family communication were positively correlated with family decision making. However, the correlation is very small in the closed family system, and random family system, and small in open family system.

4. The couples with demographic differences in marital status, duration of marriage, number of family members were different in exposure to general information and family matters.

5. The couples with demographic differences in terms of marital status, age, marriage duration, and education background are different in types of family communication.

6. The couples with demographic differences in terms of marital status and education background had different decision making concerning family matters.

ภาควิชา..... การประชาสัมพันธ์.....

สาขาวิชา..... นิเทศศาสตร์พัฒนาการ.....

ปีการศึกษา..... 2542.....

ลายมือชื่อนิสิิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... Thanawadee Boonlue

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความอนุเคราะห์และการสนับสนุนจากบุคคลหลายท่านดังต่อไปนี้

รองศาสตราจารย์ ดร.ชนวดี บุญลือ ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และเป็นผู้ให้แนวคิด กำลังใจ คำแนะ และคำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนกรุณาตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง รวมทั้งความกรุณาของ รองศาสตราจารย์อุบลวรรณ ปิติพัฒนะโฆสิต ผู้ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์พัชณี เขยจรรยา และ ดร.วิเชียร เกตุสิงห์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและความช่วยเหลือในการเรียบเรียง และวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ คุณจินตนา เหนือเกาะหวาย คุณพรรัก อินทามระ คุณไพเราะ พุ่มมั้น คุณทัศนีย์ พึ่งแพง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์แนะนำในการรวบรวมจัดทำข้อมูลและจัดพิมพ์ รวมทั้งขอขอบคุณเพื่อนร่วมชั้นเรียนและเพื่อนร่วมงานทุกท่าน ที่ได้มอบมิตรภาพให้กำลังใจ คำปรึกษา ตลอดจนความช่วยเหลืออย่างสม่ำเสมอในทุกด้านแก่ผู้วิจัย จนผู้วิจัยสามารถสำเร็จการศึกษาได้

ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาที่ได้ให้ชีวิต สอนให้เรียนรู้ และให้โอกาสในการศึกษาแก่ผู้วิจัย ตลอดจนขอบขอบคุณพี่สาวและน้องชายที่ให้กำลังใจสนับสนุนผู้วิจัยจนสำเร็จการศึกษาในครั้งนี้

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยหวังว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมีคุณค่าและเอื้อประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจศึกษาในหัวข้อเดียวกันนี้บ้างตามสมควร ผู้วิจัยขอน้อมรับข้อบกพร่อง และความผิดพลาดทั้งปวงในงานวิจัยฉบับนี้ไว้ และขออภัยมา ณ โอกาสนี้

อัษฎนิภาณ์ นิลอรุณ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๖
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๖
กิตติกรรมประกาศ.....	๗
สารบัญ.....	๘
สารบัญตาราง.....	๘
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
คำถามในการวิจัย.....	6
สมมติฐานของการวิจัย.....	7
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
ทฤษฎีทางการสื่อสาร.....	12
ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน.....	13
บทบาทของสื่อมวลชนต่อสังคม.....	13
ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสื่อมวลชน และสื่อบุคคล.....	13
คุณลักษณะของสื่อมวลชน.....	14
ทฤษฎีการสื่อสารระหว่างบุคคล.....	16
ประสิทธิภาพของสื่อบุคคล.....	17
ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล.....	19
ทฤษฎีการแบ่งกลุ่มทางสังคม.....	19
แนวความคิดเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร.....	20
การเลือกสรรในการรับสาร.....	20
ทฤษฎีการตัดสินใจ.....	23
ความหมายของการตัดสินใจ.....	23
ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับครอบครัว และการสื่อสารในครอบครัว.....	27

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลของการสื่อสารระหว่างสามีภรรยา.....	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับ “การเปิดรับข่าวสาร”	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับ “การตัดสินใจ”.....	33
งานวิจัยเกี่ยวกับการสื่อสารในครอบครัว.....	34
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	37
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	37
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย.....	37
วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	38
สมมติฐานและตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	38
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	39
การทดสอบเครื่องมือ.....	40
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	41
เกณฑ์การให้คะแนนตัวแปร.....	42
การประมวลผลข้อมูล.....	44
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	45
4 ผลการวิจัย.....	46
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา.....	67
ตอนที่ 2 อภิปรายผลการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน.....	79
5 สรุปอภิปรายผล ข้อเสนอแนะ.....	110
สรุปผลการวิจัย.....	111
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา.....	111
ตอนที่ 2 การทดสอบสมมติฐาน.....	114
การอภิปรายผล.....	123
ข้อเสนอแนะ.....	137
รายการอ้างอิง.....	140
ภาคผนวก.....	148
ประวัติผู้วิจัย.....	159

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศและอายุของ กลุ่มตัวอย่างและคู่สมรส	47
2	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลาการสมรส ถึงปัจจุบัน จำนวนบุตร จำนวนสมาชิกในครอบครัว	48
3	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา	49
4	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ	50
5	แสดงรายได้โดยรวมต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่าง คู่สมรส และสมาชิก คู่สมรสและสมาชิกคนอื่น ๆ ที่อยู่ร่วมบ้านเดียวกัน	51
6	แสดงรายได้โดยรวมต่อเดือนของสมาชิกคนอื่น ๆ ที่อยู่ร่วมบ้านเดียวกัน	52
7	แสดงผู้ที่ออกเงินเพื่อใช้จ่ายในครอบครัวมากที่สุด	52
8	แสดงผู้ที่เป็นหลักในการหาเลี้ยงครอบครัวในปัจจุบัน	53
9	แสดงเหตุผลที่อธิบายว่าใครเป็นหลักในการหาเลี้ยงครอบครัวในปัจจุบัน เรียงตามลำดับความคิดเห็น แสดงอันดับของผู้ที่เป็นหลักในการหาเลี้ยง	53
10	แสดงทัศนคติที่มีต่อบทบาทในการหาเลี้ยงครอบครัวในปัจจุบัน	54
11	แสดงความคิดเห็นที่มีต่อชีวิตสมรสของบิดามารดาของคู่สามีภรรยา	54
12	แสดงความคิดเห็นที่มีต่อชีวิตสมรสของบิดามารดาของคู่สมรส	55
13	แสดงความคิดเห็นที่มีต่อชีวิตสมรสของกลุ่มตัวอย่าง	55
14	แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับความคาดหวังและค่าเฉลี่ย ของความคาดหวังที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อครอบครัว	56
15	ร้อยละและอันดับที่ของความสนใจในข่าวสารประเภทต่าง ๆ ของครอบครัว	58
16	ร้อยละการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคู่สมรสใน 1 สัปดาห์	59
17	แสดงอันดับและร้อยละของประเด็นข่าวสารที่คู่สมรสเลือกสนทนา	59
18	แสดงอันดับจำนวนร้อยละของผู้ตอบจำแนกตามวัตถุประสงค์ในการเปิดรับ ข่าวสารของคู่สามีภรรยา	60
19	แสดงจำนวนร้อยละ และค่าเฉลี่ยการเปิดรับข่าวสารทั่วไปจากสื่อมวลชน จำแนกตามความถี่ในรอบสัปดาห์	61
20	แสดงจำนวนร้อยละ และค่าเฉลี่ยการเปิดรับข่าวสารทั่วไปจากสื่อบุคคล จำแนกตามความถี่ในรอบสัปดาห์	62
21	แสดงจำนวนร้อยละ และค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับครอบครัว จากสื่อมวลชน จำแนกตามความถี่ในรอบสัปดาห์	63
22	แสดงจำนวนร้อยละ และค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับครอบครัว จากสื่อบุคคล จำแนกตามความถี่ในรอบสัปดาห์	64

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
23	แสดงจำนวนและร้อยละโดยรวมของคู่สามีภรรยา จำแนกตามรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบปิด แบบเปิด และแบบปล่อย	65
24	แสดงจำนวนและร้อยละโดยรวมของคู่สามีภรรยา จำแนกตามรูปแบบการสื่อสารในครอบครัว	65
25	แสดงจำนวนและร้อยละของรูปแบบการสื่อสารในครอบครัว จำแนกตามลักษณะทางประชากรของคู่สามีภรรยา	66
26	แสดงจำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยของรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบปิด จำแนกตามความถี่	70
27	แสดงจำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยของรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบเปิด จำแนกตามความถี่	72
28	แสดงจำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยของรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบปล่อย จำแนกตามความถี่	74
29	แสดงจำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยของการตัดสินใจในครอบครัว จำแนกตามความถี่	76
30	แสดงอันดับและร้อยละของเหตุผลที่ทำให้สามีภรรยามีบทบาทหลักเกี่ยวกับการตัดสินใจในครอบครัว	78
31	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทั่วไปกับรูปแบบการสื่อสารในครอบครัว	79
32	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับครอบครัวกับรูปแบบการสื่อสารในครอบครัว	81
33	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทั่วไปกับการตัดสินใจในครอบครัวของสามีภรรยา	83
34	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับครอบครัวกับการตัดสินใจในครอบครัวของคู่สามีภรรยา	86
35	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวกับการตัดสินใจในครอบครัวของคู่สามีภรรยา	89
36	การเปรียบเทียบผลความแตกต่างระหว่างรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบปิด แบบเปิด แบบปล่อย กับการตัดสินใจ	90
37	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการเปิดรับข่าวสารทั่วไปกับลักษณะทางประชากรของสามีภรรยา ด้านสถานภาพของสามีภรรยาของผู้ตอบแบบสอบถาม	91

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
38	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการเปิดรับข่าวสารทั่วไปกับลักษณะทางประชากร	92
39	การเปรียบเทียบผลความแตกต่างระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับครอบครัวกับลักษณะทางประชากรของสามีภรรยาที่ต่างกัน	95
40	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบปิดแบบเปิด แบบปล่อย กับลักษณะทางประชากรของคู่สามีภรรยา ด้านสถานภาพความเป็นสามีภรรยา	98
41	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบปิดกับคุณลักษณะทางประชากร	99
42	การเปรียบเทียบผลความแตกต่างระหว่างรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบเปิด กับคุณลักษณะทางประชากร	102
43	การเปรียบเทียบผลความแตกต่างระหว่างรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวแบบปล่อย กับคุณลักษณะทางประชากร	105
44	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการตัดสินใจในครอบครัว กับลักษณะทางประชากร ด้านสถานภาพ	107
45	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการตัดสินใจในครอบครัว กับลักษณะทางประชากร	110